

Als de Wta van kracht wordt zal de toezicht-houdende rol van het Examenbureau worden overgenomen door de Commissie Eindtermen Accountantsopleidingen. Dat weerhoudt het Examenbureau niet van een nieuwe visitatieronde bij de universitaire accountantsopleidingen. Wil het 'over zijn graf heen regeren'?

WILLIAM ROTHUIZEN

De vorige visitatie dateert van 2000. In het universitaire onderwijs is het gebruikelijk dat visitaties ongeveer elke vier, vijf jaar worden gehouden. "Het was dus tijd voor een nieuwe ronde", zegt Jan Klaassen, voorzitter van het Examenbureau en emeritus hoogleraar aan de faculteit Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde van de Vrije Universiteit. "Met het oog op de continuïteit willen we dat doen, ook al komt er straks een nieuwe organisatie die toezicht houdt op de accountantsopleidingen. Wij zien geen goede reden waarom wij het niet zouden doen."

'From scratch'

Klaassen wijst erop dat de vele veranderingen in het accountantsvak ook snelle veranderingen met zich meebrengen in de opleidingseisen die aan accountants worden gesteld. "Het organiseren van een visitatieronde nu, vijf jaar na de vorige, is dus zonder meer nuttig. Dat ligt op de weg van het nu bestaande toezichthoudende orgaan, het Examenbureau. Wanneer het Examenbureau ophoudt te bestaan, zal het nieuw toezichthoudend orgaan eerst moeten worden opgericht. Daar is tijd mee gemoeid en daar zijn mensen voor nodig die kennis moeten vergaren om hun taken te kunnen uitoefenen. Het ministerie heeft de wens uitgesproken dat men *from scratch* opnieuw begint. Dus het wordt niet zomaar een voortzetting van de bestaande club onder een andere naam. In het eerste jaar of misschien wel in de eerste twee jaar zal zo'n nieuw toezichtorgaan waarschijnlijk geen visitaties kunnen organiseren. Dus als wij het nu niet doen, kan het erg lang duren voordat het weer gaat gebeuren."

Zelf beslissen

Wanneer het Examenbureau zijn taak beëindigt zal het een dossier moeten maken van de contacten met de universiteiten en de andere

Examenbureau verdwijnt,

Over gra

'Het is heel waarschijnlijk dat de nieuwe toezicht-houder de visitatie-commissie zal raadplegen over bepaalde ideeën en over aspecten van de opleidingen.'

toch een visitatieronde

af heen?

FOTO: SIMONE VAN ES

opleidingen waar het indirect toezicht op houdt, zegt Klaassen. “Met het houden van visitaties ontstaat er automatisch zo’n dossier, bestaande uit de rapporten die de visitatiecommissie per opleiding maakt. Met de conclusies die er worden getrokken gaan wij als Examenbureau natuurlijk niets doen. De nieuwe toezichthouder zal dat zelf beslissen. Het is denkbaar en zelfs heel waarschijnlijk dat als de nieuwe wet op 1 januari 2006 ingaat, de nieuwe toezichthouder de visitatiecommissie zal raadplegen over bepaalde ideeën en over aspecten van de opleidingen. Wij creëren met de visitatie een document voor onze opvolgers. Daarover mogen de opvolgers zelf een kwaliteitsoordeel vellen of er een interpretatie aan geven. Het Examenbureau geeft natuurlijk een eigen oordeel, maar hoe belangrijk dat gewogen wordt kunnen we aan hen overlaten. Dat is dus niet de wens om over ons graf heen te regeren, zo’n visitatierapport is niets anders dan een weergave van de stand van zaken waar het de kwaliteit van de opleiding betreft.”

Aanbevelingen

Met de herziene Wet op de registeraccountants van 1993 werd wat de examens betreft het Examenbureau ‘nieuwe stijl’ opgericht. Een van de afspraken betrof een geregleerde informatieverzorging door de universiteiten aan het Examenbureau. In 2000 werd de eerste visitatie in Nederland en de Nederlandse Antillen gehouden. De rapportage is niet alleen maar een document voor toezichthouders om door een onafhankelijke commissie te laten beoordelen wat de kwaliteit van de opleiding is, maar vooral ook een document waar de opleidingen zelf iets mee moeten kunnen. De rapporten van de visitatieronde 2000 zullen aan de visitatiecommissie ter informatie worden aangeboden. Ze bevatten onder meer aanbevelingen aan de onderwijsinstellingen betreffende inhoudelijke en kwalitatieve aspecten.

‘Als wij het nu niet doen, kan het erg lang duren voordat het weer gaat gebeuren.’

Bama-structuur

De invoering van de bama-structuur heeft als consequentie dat de visitatie uitsluitend betrekking heeft op de post-master-opleiding en op het deel van de master-opleiding dat de hoofdvakken externe verslaggeving, auditing en BIV in de accountantsopleiding verzorgt. Het algemeen niveau van de bama-opleiding staat onder toezicht van de enkele jaren geleden in het leven geroepen Nederlands-Vlaamse Accrediterings Organisatie (NVAO). Die houdt toezicht op alle universitaire graden, op de opleiding in haar volle breedte. Het toezicht op vaktechnische kennis is het terrein van het Examenbureau. Klaassen onderstreept dat het toezicht van de NVAO dus niets te maken heeft met de beoordeling van de accountantsopleiding, maar uitsluitend met de beoordeling van de master-opleidingen van de universiteiten. Daarbij worden vrij stevige eisen gesteld aan de component ‘onderzoek’ en aan de wetenschappelijke kwalificatie van het universitaire personeel.

Toets der kritiek

Tot slot merkt Klaassen op: “Als Examenbureau denken we dat we in het algemeen goede accountantsopleidingen hebben die internationaal de toets der kritiek kunnen doorstaan. Het is goed dat we, gelet op de ontwikkelingen in de maatschappij, aan organisaties als de AFM die toezicht uitoefenen duidelijk kunnen maken wat de kwaliteit ervan is.” ■